

BIJBEL

Bijbel in Gewone Taal
met praktische uitleg
en toepassingen

Bijbel in Gewone Taal met praktische uitleg en toepassingen

Een uitgave van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap,
in samenwerking met de EO.

Tweede druk 2025
ISBN 978-90-8912-337-4
NUR 701

Voor informatie over het citeren of overnemen van teksten uit de Bijbel in Gewone Taal,
zie bijbelgenootschap.nl/voorwaarden.

De Bijbel voor iedereen

Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (NBG) brengt de Bijbel dichtbij, al meer dan 200 jaar.
In de Bijbel horen wij Gods boodschap van liefde voor de wereld, die ons in beweging brengt en
onze weg verlicht. Daarom willen we dat mensen in binnen- en buitenland toegang krijgen tot de Bijbel.

Ontwerp omslag: IDD
Ontwerp lay-out en opmaak voor- en nawerk: Murk Pietersma
Ontwerp lay-out en opmaak laatste katern: Pankra
Zetwerk Bijbeltekst: PPMP, Wolvega

Bijbeltekst: © 2014 Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem

Kaarten: Buitenspel, Meppel

Uitleg en toepassingen: © Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, Haarlem/Antwerpen en
EO, Hilversum

© 2017 Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, Haarlem/Antwerpen

Over deze Bijbel

Je hebt een uniek boek in handen: een complete Bijbel in Gewone Taal, met allerlei extra informatie en vragen om over na te denken.

De Bijbel is het meest verkochte boek ter wereld. Het is ook al eeuwen een belangrijk en waardevol boek. Maar het is beslist geen makkelijk boek. Om de Bijbel beter te kunnen begrijpen heb je kennis nodig van de tijd en de cultuur waarin het boek ontstaan is.

En: Hoe kun je de bijbelteksten toepassen op je eigen leven? Wat kan de Bijbel nu voor ons betekenen?

Deze Bijbel helpt je om de oude teksten beter te begrijpen en te verbinden met het leven van nu. Kortom: het boek helpt om de Bijbel dichtbij te brengen.

Je kunt deze Bijbel gebruiken als dagelijkse inspiratie bij het persoonlijke Bijbellesen, of als achtergrond en hulp bij een gespreksgroep of Bijbelstudie.

Inhoud

Dit is de complete Bijbel in Gewone Taal met veel extra materiaal, dat bestaat uit:

- inleidingen bij ieder Bijbelboek met de belangrijkste thema's
- honderden kaderteksten met uitleg over de achtergrond van de Bijbel
- een paar duizend korte toepassingsteksten, in de vorm van een gedachte of een vraag
- landkaarten en themapagina's
- dwarsverwijzingen naar andere Bijbelteksten

In de extra's achterin vind je algemene informatie over de Bijbel. En de leesroosters helpen je om je in twee of drie weken in een Bijbels onderwerp te verdiepen.

In 2014 is de Bijbel in Gewone Taal verschenen. Deze vertaling is geschreven in gewone, duidelijke taal.

Ook het extra materiaal in deze uitgave is geschreven in gewone taal. Het taalgebruik sluit dus goed aan bij de Bijbeltekst.

Samenwerking

Deze uitgave is tot stand gekomen door samenwerking tussen het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap en de EO. De doelstellingen van beide organisaties komen in deze Bijbel bij elkaar: *de Bijbel dicht bij mensen brengen* (NBG), en *het verlangen om verhalen te vertellen over geloven en het volgen van Jezus* (EO). Aan deze uitgave hebben Bijbelwetenschappers, theologen en voorgangers uit verschillende kerken meegewerkt.

We hopen dat deze Bijbel je zal helpen om (opnieuw) te ontdekken wat de Bijbel vandaag voor jou betekent.

Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap
EO

Inhoud

Over deze Bijbel	3
Inhoud	4
Bijbelboeken in alfabetische volgorde	6
Bladzijde met uitleg	8

Oude Testament

Genesis	13
Exodus	101
Leviticus	177
Numeri	237
Deuteronomium	309
Jozua	383
Rechters	429
Ruth	479
Het eerste boek Samuel	489
Het tweede boek Samuel	551
Het eerste boek Koningen	597
Het tweede boek Koningen	661
Het eerste boek Kronieken	721
Het tweede boek Kronieken	775
Ezra	843
Nehemia	865
Ester	895
Job	915
Psalmen	977
Spreuken	1141
Prediker	1197
Hooglied	1213
Jesaja	1227
Jeremia	1337
Klaagliederen	1447
Ezechiël	1461
Daniël	1557
Hosea	1585
Joël	1603
Amos	1613
Obadja	1627
Jona	1631
Micha	1637

Nahum	1649
Habakuk	1655
Sefanja	1663
Haggai	1671
Zacharia	1677
Maleachi	1695

Nieuwe Testament

Het evangelie volgens Matteüs	1705
Het evangelie volgens Marcus	1777
Het evangelie volgens Lucas	1823
Het evangelie volgens Johannes	1895
De handelingen van de apostelen	1951
De brief aan de christenen in Rome	2025
De eerste brief aan de christenen in Korinte	2059
De tweede brief aan de christenen in Korinte	2093
De brief aan de christenen in Galatië	2115
De brief aan de christenen in Efeze	2129
De brief aan de christenen in Filippi	2141
De brief aan de christenen in Kolosse	2151
De eerste brief aan de christenen in Tessalonica	2161
De tweede brief aan de christenen in Tessalonica	2171
De eerste brief aan Timoteüs	2175
De tweede brief aan Timoteüs	2187
De brief aan Titus	2195
De brief aan Filemon	2199
De brief aan de Hebreëen	2203
De brief van Jakobus	2227
De eerste brief van Petrus	2239
De tweede brief van Petrus	2251
De eerste brief van Johannes	2257
De tweede brief van Johannes	2269
De derde brief van Johannes	2271
De brief van Judas	2273
De Openbaring van Johannes	2279
 Overzicht van medewerkers	 2313
Over de Bijbel in Gewone Taal	2314
Uitleg van Bijbelse woorden	2316
Overzicht van kaderteksten en themapagina's	2320
Kaarten	2326

Bijbelboeken in alfabetische volgorde

Amos	1613
Daniël	1557
Deuteronomium	309
Efeziërs (De brief aan de christenen in Efeze)	2129
Ester	895
Exodus	101
Ezechiël	1461
Ezra	843
Filemon (De brief aan Filemon)	2199
Filippenzen (De brief aan de christenen in Filippi)	2141
Galaten (De brief aan de christenen in Galatië)	2115
Genesis	13
Habakuk	1655
Haggai	1671
Handelingen (De handelingen van de apostelen)	1951
Hebreeën (De brief aan de Hebreeën)	2203
Hooglied	1213
Hosea	1585
Jakobus (De brief van Jakobus)	2227
Jeremia	1337
Jesaja	1227
Job	915
Joël	1603
Johannes (Het evangelie volgens Johannes)	1895
1 Johannes (De eerste brief van Johannes)	2257
2 Johannes (De tweede brief van Johannes)	2269
3 Johannes (De derde brief van Johannes)	2271
Jona	1631
Jozua	383
Judas (De brief van Judas)	2273
Klaagliederen	1447
Kolossenzen (De brief aan de christenen in Kolosse)	2151
1 Koningen (Het eerste boek Koningen)	597
2 Koningen (Het tweede boek Koningen)	661

1 Korintiërs (De eerste brief aan de christenen in Korinte)	2059
2 Korintiërs (De tweede brief aan de christenen in Korinte)	2093
1 Kronieken (Het eerste boek Kronieken)	721
2 Kronieken (Het tweede boek Kronieken)	775
Leviticus	177
Lucas (Het evangelie volgens Lucas)	1823
Maleachi	1695
Marcus (Het evangelie volgens Marcus)	1777
Matteüs (Het evangelie volgens Matteüs)	1705
Micha	1637
Nahum	1649
Nehemia	865
Numeri	237
Obadja	1627
Openbaring (De Openbaring van Johannes)	2279
1 Petrus (De eerste brief van Petrus)	2239
2 Petrus (De tweede brief van Petrus)	2251
Prediker	1197
Psalmen	977
Rechters	429
Romeinen (De brief aan de christenen in Rome)	2025
Ruth	479
1 Samuel (Het eerste boek Samuel)	489
2 Samuel (Het tweede boek Samuel)	551
Sefanja	1653
Spreuken	1141
1 Tessalonicenzen (De eerste brief aan de christenen in Tessalonica)	2161
2 Tessalonicenzen (De tweede brief aan de christenen in Tessalonica)	2171
1 Timoteüs (De eerste brief aan Timoteüs)	2175
2 Timoteüs (De tweede brief aan Timoteüs)	2187
Titus (De brief aan Titus)	2195
Zacharia	1677

De **volledige titel** van het Bijbelboek staat aan het begin van het Bijbelboek.

De **kadertekst** legt een kernbegrip uit of geeft de biografie van een persoon uit de Bijbel.

Hoofdstuknummers en **versnummers** helpen om teksten te kunnen opzoeken. Elk hoofdstuk is verdeeld in verzen.

Marcus 6 en 7

Farizeeën

In de evangeliën worden de farizeeën meer dan honderd keer genoemd. Het waren belangrijke religieuze leiders in de tijd van Jezus. Zij legden uit hoe de mensen zich konden houden aan Gods wetten, eigenlijk net zoals Jezus dat deed. Maar Jezus was geen farizeeër. Net als de farizeeën vond hij de Joodse wetten belangrijk. Maar toch leerde hij zijn volgelingen dat ze op een iets andere manier met de Joodse wet om moesten gaan.

Jezus en de farizeeën

De verschillen tussen Jezus en de farizeeën lijken soms groot, maar ze zijn misschien het beste te vergelijken met verschillen tussen allerlei christelijke kerken. De discussies tussen Jezus en de farizeeën kun je dan ook het beste zien als discussies binnen één Joodse familie. In de evangeliën testen de farizeeën Jezus steeds opnieuw, ze willen weten of hij zich wel aan de Joodse wetten houdt. Hier in Marcus 7 heeft Jezus kritiek op de farizeeën en hun ideeën over hoe de mensen zichzelf moeten wassen.

Doordat je druk bent met sommige details van het geloof, loop je volgens Jezus het risico om andere, belangrijkere dingen te vergeten.

Farizeeën in de evangeliën

In de evangeliën wordt heel verschillend over de farizeeën geschreven. Matteüs schrijft vaak vijandig over hen (zie bijvoorbeeld Matteüs 23). Het evangelie volgens Matteüs is geschreven toen de christelijke gemeente zich losgemaakt had van het Jodendom. Dat zie je terug in de manier waarop er in dit evangelie over farizeeën geschreven wordt. De discussies lijken hier niet meer op discussies zoals je die binnen één familie kunt hebben. In het evangelie volgens Lucas hebben de farizeeën soms ook een positieve rol. Zij waarschuwen Jezus als hij in gevaar is (Lucas 13:31), en ze blijven hem uitnodigen voor hun maaltijden, ondanks alle discussies die zij met Jezus hebben (Lucas 7:36; Lucas 11:37; Lucas 14:1).

gebied Gennesaret. ⁵⁴ Zodra ze uit de boot kwamen, werd Jezus door de mensen herkend.

⁵⁵ Overal waar Jezus was, kwamen de mensen uit de omgeving snel naar hem toe. Ze brachten de zieke mensen naar hem toe op draagbedden. ⁵⁶ In elke stad en in elk dorp waar Jezus kwam, werden de zieken op straat neergelegd. De mensen vroegen aan Jezus: 'Mogen deze mensen alstublieft de rand van uw jas aanraken?' Want iedereen die hem aanraakte, werd beter.

Rein en onrein

Kritiek op farizeeën en wetsleraren

7 ¹ Er kwamen een paar farizeeën en wetsleraren uit Jeruzalem bij Jezus. ² Zij zagen dat sommige leerlingen van Jezus gingen eten zonder eerst hun handen te wassen. En dat vonden ze verkeerd. ³ Want de farizeeën wassen altijd hun

handen voor het eten. Dat doen trouwens alle Joden. Het is een gewoonte die bij hen al eeuwenlang bestaat. ⁴ Als ze op de markt zijn geweest, wassen ze zich eerst. Pas daarna gaan ze eten. Ze houden zich ook aan allerlei andere regels. Zoals het afspoelen van bekken, kruiken en schalen.

⁵ De farizeeën en de wetsleraren vroegen aan Jezus: 'Waarom houden uw leerlingen zich niet aan de regels? Waarom wassen ze hun handen niet? Ze eten met onreine handen!' ⁶ Jezus antwoordde: 'Wat zijn jullie schijnheilig! In het boek Jesaja staan woorden van God die precies over jullie gaan: «Deze mensen eren mij met mooie woorden. Maar in hun hart willen ze niets met mij te maken hebben. ⁷ Wat heb ik aan hun eerbied? Ze vertellen niet wat ik wil, maar maken hun eigen regels.»'

⁸ Jezus zei tegen de farizeeën en wetsleraren: 'Jullie schuiven de regels van God aan de kant. En jullie houden je aan regels van mensen. ⁹ Jullie zijn

1782 6:56 Marcus 5:27; Handelingen 5:15-16 7:1-23 Matteüs 15:1-20 7:2 Lucas 11:38 7:4 Matteüs 23:25 7:6-7 Jesaja 29:13

Elk Bijbelboek heeft een **inleiding**. Hierin wordt uitgelegd hoe het boek is ontstaan, welke thema's er aan de orde komen en hoe je het kunt lezen.

Tekst tussen «...» komt uit de heilige boeken. In het Nieuwe Testament komen we veel van zulke teksten uit de heilige boeken tegen.

Tekst tussen [...] stond niet in de oudste versie van de Bijbeltekst. Die tekst is later aan de Bijbeltekst toegevoegd. Maar het hoort wel bij de Bijbeltekst die in de christelijke kerk gebruikt wordt.

er goed in om Gods regels af te schaffen! Zo kunnen jullie dan je eigen regels maken.

¹⁰ In de wet van Mozes staat: «Je moet respect hebben voor je vader en moeder.» En er staat ook: «Als iemand zijn vader of moeder vervloekt, dan moet hij gedood worden.» ¹¹ Maar jullie hebben een andere regel bedacht. Iemand mag volgens jullie tegen zijn ouders zeggen: 'Ik heb mijn hele bezit aan God beloofd, ik kan jullie er niets van geven.'

¹² Die persoon mag dan helemaal niets meer aan zijn ouders geven. ¹³ Jullie maken je eigen regels belangrijker dan de wet van God. En dat soort slechte dingen doen jullie voortdurend.

Regels van mensen (Marcus 7:8-13)

Wat doen de wetsleraren eigenlijk verkeerd? Ze doen toch hard hun best om zich aan Gods regels te houden? Volgens Jezus is het probleem niet wát ze doen, maar waaróm ze dat doen. Ze leggen de regels altijd zo uit dat ze er zelf beter van worden. Zo laten ze zien dat ze zichzelf belangrijker vinden dan God. Herken je iets van die wetsleraren in jezelf? Zo ja, geef eens een voorbeeld.

Het verschil tussen rein en onrein

¹⁴ Jezus riep de mensen weer bij zich. Hij zei: 'Luister allemaal goed naar mij en probeer het te begrijpen. ¹⁵⁻¹⁶ Een mens wordt niet onrein van de dingen die bij hem naar binnen gaan. Nee, een mens wordt juist onrein van de dingen die uit hem naar buiten komen.'

¹⁷ Toen Jezus en de leerlingen in een huis waren zonder andere mensen, vroegen de leerlingen: 'Wat bedoelde u daarmee?' ¹⁸ Jezus zei: 'Dat zouden jullie moeten begrijpen! Alles wat je eet, gaat van buiten naar binnen. Dat is bekend. ¹⁹ Het komt niet in je hart terecht, maar in je maag. En ten slotte verdwijnt het in het riool. Jullie snappen toch wel

dat eten een mens niet onrein kan maken?' Zo liet Jezus zien dat je alles mag eten.

²⁰ Jezus zei verder: 'Een mens wordt onrein van de dingen die uit hem naar buiten komen. ²¹⁻²³ Want alle slechte dingen die een mens doet, komen uit zijn eigen hart: slechte gedachten, verboden seks, moord, belediging, trots en domheid. En ook vreemdgaan, stelen, graaien, liegen, gemeen zijn, jaloers zijn op anderen, en je nergens voor schamen. Al die slechtheid maakt een mens onrein.'

Handen of hart? (Marcus 7:1-7, 14-23)

Handen wassen voor het eten lijkt iets heel gewoons: als je met vieze handen aan je eten komt, kun je ziek worden. Maar voor de wetsleraren was er meer aan de hand. Ze waren bang om dingen aan te raken of te eten die volgens de wet onrein waren. Ze dachten dat ze dan niet in de buurt van God mochten komen. Jezus zegt iets anders: 'God kijkt niet naar je handen, maar naar je hart!' Wat betekenen die woorden voor jou?

Jezus doet wonderen

Jezus maakt een meisje beter

²⁴ Jezus ging naar de omgeving van de stad Tyrus. Hij was daar bij iemand in huis. Hij wilde zijn bezoek geheimhouden, maar de mensen ontdekten toch dat hij er was. ²⁵⁻²⁶ Al snel kwam er een vrouw naar hem toe die over hem gehoord had. De vrouw was niet Joods, ze kwam uit het gebied van Tyrus. Ze had een dochter die een kwade geest in zich had.

De vrouw knielde voor Jezus en vroeg: 'Wilt u de kwade geest uit mijn dochter weggagen?'

²⁷ Maar Jezus antwoordde: 'Eerst mogen de kinderen eten zo veel als ze lusten. Het is verkeerd om het brood voor de kinderen aan de honden te

Marcus 7

Bijbelboek met hoofdstuknummer

De **toepassingstekst**, in de vorm van een gedachte of een vraag.

De **hoofdkop** is de kop boven een groter stuk tekst.

De **tussenkop** is het kopje boven een kort stukje tekst.

7:10 Exodus 20:12; 21:15-17; Leviticus 20:9; Deuteronomium 5:16; Marcus 10:19 7:17 Marcus 4:10 7:19 Handelingen 10:15 7:24-30 Matteüs 15:21-28

1783

Paginanummer

Onder aan de pagina staan soms **tekstverwijzingen** naar andere Bijbelteksten. Het hoofdstuk- en versnummer waar de verwijzing bij hoort, is zwart gemaakt. Daarna staat het Bijbelboek met het hoofdstuk- en versnummer waar de tekst naar verwijst.

Oude Testament

Genesis

God keek naar alles wat hij gemaakt had en zag dat het heel mooi was.

Genesis 1:31

Wat is het verhaal achter de tekst?

Genesis is het eerste boek van de Bijbel. Het Griekse woord *genesis* betekent: oorsprong, ontstaan. Het boek Genesis gaat namelijk over de oorsprong en het ontstaan van de wereld, van de mensen en van het volk Israël.

Het boek Genesis bestaat uit twee delen: Genesis 1-11 en Genesis 12-50. Genesis 1-11 gaat over het begin van de wereld, en Genesis 12-50 over de voorvaders.

1. Het begin van de wereld (Genesis 1-11)

In het eerste deel van het boek Genesis kun je lezen hoe God de hemel, de aarde en de mensen maakt, en hoe de eerste mensen leven. Je leest hoe het kwaad in de wereld komt. En hoe dat kwaad zorgt voor ruzie tussen de mensen, en tussen God en de mensen. Vanwege al het kwaad straft God de aarde met een grote overstroming.

Genesis 1-11 kun je in vier delen verdelen:

- Genesis 1-4: De schepping van de wereld; het verhaal van Adam en Eva
- Genesis 5: De nakomelingen van Adam
- Genesis 6-10: Het verhaal van Noach en de grote overstroming
- Genesis 11: De bouw van een toren in de stad Babel

2. De voorvaders (Genesis 12-50)

Het tweede deel van het boek Genesis gaat over het leven van de voorvaders van het volk Israël: Abraham, Isaak en Jakob. Je leest hoe zij door God geroepen worden en hoe God hen helpt in hun leven. De voorvaders zijn niet perfect: ieder van hen heeft zijn eigen gebreken en fouten. Toch zegent God hen, en hij belooft hun dat er een groot volk van hen zal afstammen: het volk Israël.

Wat zijn de thema's in dit boek?

De plaats van de mensen in de wereld, en het ontstaan van het kwaad

Vooral in het eerste deel van het boek Genesis (Genesis 1-11) gaat het over vragen als: Hoe is de wereld geworden zoals die nu is? Wat is de plaats van de mensen in de wereld? Er wordt verteld hoe God de mensen gemaakt heeft als man en vrouw, hoe schuld en zonde in de wereld gekomen zijn, en hoe God de mensen voor hun fouten straft. Maar je leest ook hoe God Noach gebruikt om de wereld te redden, en hoe hij een nieuw begin maakt met de mensen.

In het laatste deel van Genesis 1-11 wordt uitgelegd waarom alle volken verspreid over de aarde leven, en waarom ze verschillende talen spreken.

God belooft zijn volk een eigen land

In het tweede deel van Genesis (Genesis 12-50) gaat het vooral over Gods belofte aan de voorvaders van Israël: Abraham, Isaak en Jakob. Hij zal hun veel nakomelingen geven en een eigen land (Kanaän) om in te wonen.

God leidt de geschiedenis

Een belangrijk thema in het hele boek Genesis is dat God de geschiedenis leidt: hij leeft met de mensen mee, en weet hoe het met hen gaat. Hij zegent en beschermt hen. Hij vertelt hun wat ze moeten doen, en belooft hun een goede toekomst.

Hoe kun je dit boek lezen?

Het begin

Het boek Genesis is het begin van de vijf boeken van Mozes. In de boeken daarna kun je lezen hoe het verdergaat met de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob (de Israëlieten). Hoe ze uitgroeien tot een volk met een eigen koninkrijk en een eigen geschiedenis.

Vragen

Veel vragen waar het in het boek Genesis over gaat, zijn nog steeds heel belangrijk voor ons geloof. Dat zijn vragen zoals: Hoe is het kwaad in de wereld gekomen? En: Wat vindt God van het kwaad?

Maar ook: Hoe zie je in de verhalen in het boek Genesis dat God toch steeds verdergaat met de mensen, ondanks alle verkeerde dingen die ze doen? Want het boek Genesis laat vooral zien hoe trouw God is. Hij sluit een verbond met Noach en Abraham, en hij belooft dat hij voor altijd bij hen en hun nakomelingen zal zijn.

Die trouw van God aan de mensen blijft ook een belangrijk onderwerp in alle boeken die op Genesis volgen.

Genesis

De schepping

Het begin

1 ¹ In het begin maakte God de hemel en de aarde. ² De aarde was leeg en verlaten. Overal was water, en alles was donker. En er waaide een hevige wind over het water.

De eerste dag

³ Toen zei God: 'Er moet licht komen.' En er kwam licht. ⁴ God zag hoe mooi het licht was. Hij scheidde het licht en het donker. ⁵ Het licht noemde hij 'dag' en het donker noemde hij 'nacht'.

Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de eerste dag.

De tweede dag

⁶ God zei: 'Er moet in het midden van het water een koepel komen om het water te verdelen.' ⁷ En zo gebeurde het. God maakte de koepel. Zo verdeelde hij het water in tweeën: water boven de koepel en water onder de koepel. ⁸ Die koepel noemde God 'hemel'.

Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de tweede dag.

De derde dag

⁹ God zei: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen. Dan komt er droge grond tevoorschijn.' En zo gebeurde het. ¹⁰ God noemde de droge grond 'land', en het water noemde hij 'zee'. En God zag hoe mooi het was.

¹¹ God zei: 'Er moet van alles groeien op het land. Planten met zaad en bomen met vruchten.' En zo gebeurde het. ¹² Op het land kwamen allerlei

planten met zaad en allerlei bomen met vruchten. En God zag hoe mooi het was.

¹³ Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de derde dag.

De vierde dag

¹⁴ God zei: 'Er moeten lichten aan de hemel komen om verschil te maken tussen de dag en de nacht. Die lichten moeten laten zien welk seizoen het is, en welke dag en welk jaar.

Alles op zijn plek (Genesis 1:4-14)

God maakt verschil tussen het licht en het donker, het water en het land, en ook de dag en de nacht.

Alles krijgt een eigen plaats en functie. Het kan heel fijn zijn om dat zelf ook te doen: de dingen in je leven een eigen plaats geven. Dat kan voor rust zorgen.

¹⁵ En ze moeten licht geven op aarde.' En zo gebeurde het. ¹⁶ God maakte de twee grote lichten. De zon om overdag te schijnen, en de maan om 's nachts te schijnen. God maakte ook de sterren.

¹⁷ Hij zette de zon en de maan aan de hemel om licht te geven op de aarde. ¹⁸ En om het verschil aan te geven tussen dag en nacht, en tussen licht en donker. God zag hoe mooi het was.

¹⁹ Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de vierde dag.

De vijfde dag

²⁰ God zei: 'Het water moet vol leven zijn, vol met allerlei dieren. En boven de aarde, in de lucht, moeten vogels vliegen.' ²¹ God maakte de grote zeedieren en alle kleine waterdieren. Het water was vol dieren. Hij maakte ook alle soorten vogels. En God zag hoe mooi het was.

²² God zegende de dieren. Hij zei: 'Jullie moeten jongen krijgen. Overal in de zee moeten dieren komen, en overal op aarde vogels.'

²³ Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de vijfde dag.

De zesde dag

²⁴ God zei: 'Ook op het land moeten allerlei dieren komen: wilde en tamme dieren, en heel kleine dieren.' En zo gebeurde het. ²⁵ God maakte de dieren, alle wilde en tamme dieren en alle kleine dieren. En God zag hoe mooi het was.

²⁶ God zei: 'Nu wil ik mensen maken. Ze moeten op mij lijken. Ze zullen de baas zijn over de vissen in de zee en de vogels in de lucht. En ook over het vee, over alle kleine dieren en over de hele aarde.'

²⁷ Toen maakte God de mensen. Hij maakte ze zo dat ze op hem leken. Hij maakte ze als man en als vrouw.

²⁸ God zegende de mensen. Hij zei: 'Jullie moeten kinderen krijgen. Zorg ervoor dat er overal op aarde mensen komen. Jullie moeten de baas zijn over de aarde. En ook over de vissen in de zee, over de vogels in de lucht en over alle dieren op het land.'

²⁹ God zei ook: 'Alle planten en bomen op aarde zijn voor jullie. Jullie mogen de zaden en de vruchten eten. ³⁰ De bladeren en het gras zijn voor de dieren.' En zo gebeurde het.

³¹ God keek naar alles wat hij gemaakt had en zag dat het heel mooi was.

Toen werd het avond en het werd ochtend. Dat was de zesde dag.

Goed gelukt! (Genesis 1:31)

Maak jij graag iets met je handen? Een schilderij bijvoorbeeld, of een kast, of je eigen kleren? Dan kun je blij worden als het goed gelukt is. Toen God de

wereld gemaakt had, keek hij naar alles, en zag hij dat het heel mooi was.

Wat vind jij heel mooi op deze aarde?

God rust op de zevende dag

2 ¹ Zo werden de hemel en de aarde gemaakt, en alle prachtige dingen die daarbij horen.

² Op de zevende dag was God klaar met zijn werk. Toen rustte hij uit. ³ God zegende de zevende dag. Hij maakte van die dag een bijzondere dag. Want op die dag was hij klaar met de schepping en rustte hij uit van al zijn werk.

Ontspan (Genesis 2:2-3)

Je huis schoonmaken kan best vermoeiend zijn. Dat geldt ook voor de tuin opknappen of een lange week hard werken. Maar als het werk klaar is, kun je uitrusten en ervan genieten.

Als God klaar is met zijn grote werk, rust hij uit. De zevende dag is bestemd voor rust.

Wat doe jij om te rusten en te genieten?

⁴ Dat is het verhaal van de schepping van de hemel en de aarde. Zo zijn de hemel en de aarde ontstaan.

De mensen in de tuin van Eden

Een ander verhaal over de schepping

Op een dag maakte God, de Heer, de hemel en de aarde. ⁵⁻⁶ Er groeide toen nog niets op de aarde. Er waren nog geen planten, want God had het nog niet laten regenen. Maar er kwam wel water uit de aarde omhoog. Zo werd het land vochtig.

Er waren ook nog geen mensen die op het land konden werken. ⁷ Toen maakte God, de Heer, de mens. Hij maakte hem van aarde. Hij blies adem in zijn neus, en toen ging de mens leven.

De tuin van Eden

⁸ God, de Heer, maakte in het oosten, in het land Eden, een tuin. Hij bracht de mens die hij gemaakt had, naar die tuin. ⁹ Hij liet er allerlei bomen groeien. Het waren mooie bomen met lekkere vruchten. Midden in de tuin stonden twee bijzondere bomen. Als je van de ene boom gegeten had, bleef je altijd leven. En als je van de andere boom gegeten had, wist je wat goed was en wat kwaad was.

¹⁰ Er stroomde in Eden een rivier die voor water in de tuin zorgde. Verderop werden het vier rivieren.

¹¹⁻¹² Eén van die rivieren is de Pison, die om het land Chawila heen stroomt. In Chawila zit zuiver goud in de grond, en er komen edelstenen en parfums vandaan. ¹³ De tweede rivier heet de Gichon. Die stroomt om het land Nubië heen. ¹⁴ De derde rivier heet de Tigris. Die stroomt ten oosten van het land Assyrië. En de vierde rivier is de Eufraat.

De boom van goed en kwaad

¹⁵ God, de Heer, had de mens dus naar de tuin van Eden gebracht. De mens moest voor de tuin zorgen en erop passen. ¹⁶ God zei tegen de mens: ‘Je mag eten van alle bomen in de tuin. ¹⁷ Maar niet van de boom die je leert wat goed is en wat kwaad is. Als je van die boom eet, zul je sterven.’

De mens moet niet alleen zijn

¹⁸ Daarna dacht God, de Heer: Het is niet goed dat de mens alleen is. Ik zal iemand maken die bij hem past.

Samen (Genesis 2:18)

Romantische films gaan bijna altijd over twee mensen die verliefd op elkaar worden. Maar in het echte leven gaat het soms anders. Niet iedereen vindt iemand om gelukkig mee te worden. Toch zegt God: ‘Het is niet goed dat de mens alleen is.’ Maar moet je

daarom een vaste relatie hebben? Nee, ook familie en vrienden kunnen heel belangrijk zijn.

Wie is voor jou heel belangrijk?

¹⁹⁻²⁰ Toen maakte hij alle wilde en alle tamme dieren en alle vogels. Hij maakte ze van aarde. Hij bracht de dieren naar de mens, want de mens moest ze een naam geven. Dan zou elk dier voortaan zo heten als de mens het noemde. De mens gaf elk dier een naam. Maar hij vond geen enkel dier dat goed bij hem paste.

²¹ Toen zorgde God, de Heer, ervoor dat de mens in een diepe slaap viel. En terwijl de mens sliep, haalde God één van zijn ribben weg. De plaats waar de rib gezeten had, maakte hij weer dicht. ²² Van die rib maakte God, de Heer, een vrouw.

Toen bracht God de vrouw naar de mens. ²³ De mens riep: ‘Eindelijk een mens, net als ik! Ze is mijn eigen vlees en bloed, want ze is gemaakt uit een deel van mij. Ik noem haar ‘vrouw’.’

²⁴ Zo komt het dat een man niet bij zijn vader en moeder blijft. Hij gaat met zijn vrouw leven en ze worden samen helemaal één.

²⁵ De man en zijn vrouw waren naakt. Maar ze schaamden zich niet voor elkaar.

De slang praat met de vrouw

3 ¹ De slang was een slim dier, het slimste van alle dieren die God, de Heer, gemaakt had. De slang vroeg aan de vrouw: ‘God heeft zeker gezegd dat je van geen enkele boom in de tuin mag eten?’

² ‘Nee,’ zei de vrouw. ‘We mogen de vruchten eten van alle bomen, ³ behalve van de boom in het midden van de tuin. Als we van die boom eten, of hem alleen maar aanraken, zullen we sterven. Dat heeft God gezegd.’

⁴ ‘Sterven?’ zei de slang. ‘Jullie zullen helemaal niet sterven! ⁵ Maar God weet wat er gebeurt als jullie van die boom eten: Dan zullen jullie alles

begrijpen. Jullie zullen dan net zo zijn als God. Net als hij zullen jullie weten wat goed en wat kwaad is.’

De vrouw en de man eten van de boom

⁶ De vrouw keek naar de boom. De vruchten zagen er mooi en lekker uit, en de vrouw wilde graag alles weten. Ze pakte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf er ook één aan haar man, die bij haar was. En hij at er ook van.

Leuk en lekker (Genesis 3:6)

Een spelletje op je telefoon of een heerlijk stuk taart op tafel: je kunt er zo makkelijk door verleid worden! Vaak heb je achteraf spijt: Had ik maar mijn huiswerk gedaan in plaats van dat spelletje. Had ik dat veel te grote stuk taart maar niet opgegeten... Waar laat jij je makkelijk door verleiden? En wat kun je daartegen doen?

⁷ Toen begrepen ze dat ze naakt waren. Daarom pakten ze grote bladeren van een vijgenboom, en die bonden ze om hun heupen.

God loopt door de tuin

⁸ Aan het eind van de middag begon er een frisse wind te waaien. God liep door de tuin. Toen de man en de vrouw hem hoorden, verstopten ze zich tussen de bomen.

⁹ Maar God riep de mens: ‘Waar ben je?’ ¹⁰ ‘Ik heb me verstopt,’ antwoordde de man. ‘Toen ik u hoorde in de tuin, werd ik bang. Want ik ben naakt.’

¹¹ God vroeg: ‘Hoe weet je dat je naakt bent? Heb je gegeten van de boom waarvan je niet mocht eten?’ ¹² ‘Het komt door de vrouw die u mij gegeven hebt,’ zei de man. ‘Zij gaf mij een vrucht en toen heb ik ervan gegeten.’

¹³ ‘Waarom heb je dat gedaan?’ vroeg God, de Heer, aan de vrouw. ‘Het komt door de slang,’ zei ze. ‘Die heeft tegen me gelogen en toen heb ik van de boom gegeten.’

Wie heeft dat gedaan? (Genesis 3:12-13)

‘Hij heeft het gedaan!’ ‘Maar dat moest van haar!’

Misschien herken je het, dat mensen iemand anders de schuld geven van wat ze zelf fout deden. En misschien herken je het ook wel van jezelf.

Vind jij het moeilijk om je fouten eerlijk toe te geven? Waarom wel of niet?

God straft de slang

¹⁴ Toen zei God, de Heer, tegen de slang: ‘Omdat je dat gedaan hebt, zal het slecht met je gaan. De andere dieren willen niets meer met je te maken hebben. Je zult op je buik over de aarde kruipen en van de grond eten, je hele leven lang. ¹⁵ Jij en de vrouw zullen vijanden van elkaar zijn, en jullie nakomelingen ook. Mensen zullen jou op je kop trappen en jij zult in hun voet bijten.’

God straft de vrouw

¹⁶ God zei tegen de vrouw: ‘Als je zwanger bent, zul je het moeilijk hebben. Je zult pijn hebben als je kinderen geboren worden. Je zult verlangen naar je man, en hij zal de baas over jou zijn.’

God straft de man

¹⁷ God zei tegen de man: ‘Je hebt gedaan wat je vrouw vroeg. Je hebt gegeten van de boom waarvan je niet mocht eten. Daarom zal het slecht gaan met de grond waarop je werkt. Je hele leven lang zul je hard moeten werken om genoeg te eten te hebben.

¹⁸ Je zult koren zaaien om te eten, maar er zal ook veel onkruid groeien. ¹⁹ Je zult hard moeten werken voor je eten, je leven lang. Daarna keer je terug naar de aarde waarvan je gemaakt bent. Je was aarde en je zult weer aarde worden.’

God stuurt de man en de vrouw weg

²⁰ De man noemde zijn vrouw Eva. Zij is de moeder van iedereen die na haar leefde. ²¹ God, de Heer,

Misdaad en straf

De slang

In de wereld van de Bijbel kwamen veel slangen voor: Ze konden overal zitten: onder een steen, in een boom en zelfs in huis. Je moest er erg voor oppassen: als je gebeten werd, kon je doodgaan!

Met het Hebreeuwse woord dat hier gebruikt wordt (*nachasj*), wordt niet zomaar een slangetje bedoeld. Het gaat om een groot, gevaarlijk giftig beest. In Jesaja 27:1 wordt dat woord zelfs gebruikt voor het monster Leviatan. Dat monster is een vijand van God, net zoals slangen vijanden van de mensen zijn. In Genesis 3 zie je dat de slang een vijand is. Maar je leest ook dat God en de mensen uiteindelijk winnen.

Kruipen, pijn lijden en hard werken

Zijn de straffen die God voor de slang, de vrouw en de man bedenkt, wel echte straffen? Het lijkt gewoon de normale werkelijkheid: slangen kruipen nu eenmaal, een bevalling doet pijn, en als je wilt eten, moet je ervoor werken. Maar volgens de schrijver had het eigenlijk anders moeten zijn. In de wereld die God had gemaakt, kostten kinderen krijgen en werken geen moeite. Dat dat nu wel zo is, komt doordat de mensen verkeerde keuzes gemaakt hebben.

Genesis 3 kun je op twee manieren lezen. Het is het verhaal over de eerste verkeerde keuze, en de gevolgen voor alle mensen die daarna leven. En het is een voorbeeldverhaal: iedere keer als mensen niet leven zoals God het wil, zullen ze het moeilijk krijgen.

maakte voor de man en zijn vrouw kleren van dierenvellen. Die kleren moesten ze aantrekken.

²² God dacht: Nu zijn de mensen net zoals ik. Ze weten nu wat goed is en wat kwaad is. Maar ik wil niet dat ze ook eten van de boom van het leven. Als ze vruchten van die boom eten, blijven ze altijd leven. ²³ Daarom stuurde God de mensen weg uit de tuin van Eden. Hij had de mens gemaakt van aarde. Nu moesten de mensen voortaan op die aarde gaan werken.

²⁴ Toen God de mensen weggejaagd had, zette hij engelen bij de ingang van de tuin. Er was ook een brandend zwaard dat heen en weer ging. De engelen en het zwaard moesten de weg naar de boom van het leven bewaken.

De kinderen van Adam en Eva

Adam en Eva krijgen kinderen

4 ¹ De man heette Adam. Hij sloiep met zijn vrouw Eva. Eva werd zwanger en kreeg een zoon, Kaïn. Eva zei: 'De Heer heeft mij geholpen. En

nu heb ik een zoon op de wereld gezet.' ² Daarna kreeg ze nog een zoon, Abel. Dat was Kaïns broer.

Later ging Abel voor de schapen en de geiten zorgen, en Kaïn ging op het land werken.

Kaïn doodt Abel

³ Op een keer nam Kaïn wat graan, en dat gaf hij als offer aan de Heer. ⁴ Ook Abel bracht een offer. Hij slachtte een mooi jong schaap. De Heer keek naar Abel en naar het offer van Abel, ⁵ maar niet naar Kaïn en naar het offer van Kaïn.

Toen werd Kaïn woedend, zijn ogen werden donker. ⁶ 'Waarom kijk je zo boos?' vroeg de Heer. ⁷ 'Als je doet wat goed is, dan kun je iedereen aankijken. Als je doet wat slecht is, dan zal het kwaad je te pakken krijgen. Het kwaad wil de baas over je zijn. Maar jij moet sterker zijn dan het kwaad.'

⁸ Toen zei Kaïn tegen Abel: 'Laten we het veld in gaan.' Daar sloeg Kaïn zijn broer Abel dood.

De Heer straft Kaïn

⁹ Toen vroeg de Heer aan Kaïn: 'Waar is je broer

Abel?’ ‘Dat weet ik niet,’ zei Kaïn. ‘Ik hoef toch niet op mijn broer te passen?’

Oppassen (Genesis 4:9)

Luïers verschonen, een spelletje spelen, en opletten of alles goed gaat. Het hoort er allemaal bij als je op kinderen past. Maar je kunt ook op volwassen mensen passen. Opletten of het wel goed gaat met de ander.

Ken jij mensen die op jou passen? En op wie let jij?

¹⁰ De Heer zei: ‘Wat heb je gedaan? Kijk, je ziet het bloed van je broer hier op de grond! Jouw misdaad moet gestraft worden. ¹¹ Daarom zal het voortaan slecht met je gaan. Je moet weg van deze plek waar je je broer gedood hebt. Weg van de grond die rood is van het bloed van je broer. ¹² Ook al werk je hard op het land, er zal niets meer voor jou groeien. Voortaan moet je over de aarde zwerven!’

De Heer beschermt Kaïn ook

¹³ Kaïn zei: ‘Die straf is te zwaar!’ ¹⁴ U jaagt me weg van deze grond. U wilt niets meer met me te maken hebben. En als ik dan alleen over de aarde zwerf, kan iedereen me zomaar doden.’

¹⁵ Maar de Heer zei tegen Kaïn: ‘Als iemand jou doodt, zal ik hem zeven keer straffen.’ En hij maakte een teken op het lichaam van Kaïn om hem te beschermen. Dan zou niemand hem doden.

¹⁶ Toen ging Kaïn weg bij de Heer. Hij ging in het land Nod wonen. Dat ligt ten oosten van Eden.

De kinderen van Kaïn

¹⁷ Later kreeg de vrouw van Kaïn een zoon, Henoch. Kaïn was in die tijd een stad aan het bouwen. Hij noemde die stad ook Henoch, net zoals zijn zoon heette.

¹⁸ Henoch kreeg een zoon, Irad. Dat was de vader van Mechujaël, en die was de vader van Metusaël, en die was weer de vader van Lamech.

¹⁹ Lamech had twee vrouwen. De ene heette Ada, de andere heette Silla. ²⁰⁻²¹ Ada kreeg twee zonen: Jabal en Jubal. Jabal was de eerste mens die rondtrok met zijn kudde. Jubal was de eerste mens die op de harp en de fluit speelde. ²² Silla kreeg een zoon, Tubal-Kaïn. Hij werd de eerste smid: hij maakte dingen van ijzer en brons. Silla kreeg ook een dochter, Naäma.

²³ Op een keer zei Lamech tegen zijn vrouwen: ‘Luister goed, Ada en Silla! Als iemand mij aanvalt, dan sla ik hem dood. ²⁴ Iemand die Kaïn wil doden, wordt zeven keer gestraft. Maar iemand die mij wil doden, wordt 77 keer gestraft!’

Adam en Eva krijgen nog een zoon

²⁵ Adam en Eva kregen nog een zoon. Eva noemde hem Set. Ze zei: ‘Kaïn heeft mijn zoon Abel gedood. Maar God heeft me een ander kind gegeven.’

²⁶ Later kreeg Set ook een zoon. Die werd Enos genoemd. Vanaf die tijd gaven de mensen God de naam ‘Heer’.

Namen voor God (Genesis 4:26)

In het begin van het boek Genesis werd God gewoon God genoemd. Nu krijgt hij de naam ‘Heer’. God wordt ook wel ‘Vader’ genoemd, of ‘koning’. En in Jesaja 66:13 wordt God vergeleken met een moeder die haar kinderen troost.

Wat vind jij een fijne manier om over God te praten?

De nakomelingen van Adam

De mensen die van Adam afstammen

S¹ Nu volgt een lijst van Adams kinderen en de mensen die daarna leefden. ² Toen God de mensen maakte, maakte hij ze zo dat ze op hem leken. God maakte ze als man en als vrouw. Hij zegende ze en hij noemde ze ‘mens’.

³ Toen Adam 130 jaar oud was, kreeg hij een zoon

Lijsten met nakomelingen

Van Adam tot Noach

In Genesis 5 staat voor het eerst een lijst met nakomelingen. De lijst loopt van Adam, de eerste mens, tot Noach, die een grote boot gebouwd heeft. Het zijn allemaal namen van mannen en hun zonen. Sommige van die namen kennen we uit de verhalen van Genesis. Andere namen staan alleen in deze lijst.

Leef tijd

De mannen in deze lijst worden erg oud, soms wel honderden jaren. Metuselach wordt zelfs 969 jaar! Wat we van deze lijst leren, is dat het leven op aarde voor de grote overstroming anders is dan daarna. In Genesis 6 staat dat mensen vanaf dat moment niet ouder meer zullen worden dan 120 jaar. Het verhaal van de grote overstroming is dus een belangrijk moment in

het verhaal van God en de mens. Vanaf dat moment gaat er iets veranderen tussen God en mensen.

Meer lijsten

Er staan nog meer van deze lijsten in de Bijbel. In Genesis zien ze er allemaal hetzelfde uit: een vader krijgt een zoon, die zoon krijgt weer een zoon, en zo verder. In het Hebreeuws staat aan het begin van zo'n lijst steeds het woordje *toledot*. Dat is een vorm van het Hebreeuwse woord voor 'een kind krijgen'. Het woord wordt steeds herhaald in deze lijsten. *Toledot* heeft twee betekenissen: 'generaties' en 'familieverhalen'. Het gaat in deze familielijsten in Genesis van groot (alle mensen) naar klein (één familie). Het verhaal van de Bijbel wordt dus steeds minder algemeen. Uiteindelijk komen de lijsten uit bij de geboorte van Jezus in het Nieuwe Testament (Matteüs 1 en Lucas 3).

die precies op hem leek. ⁴ Hij noemde zijn zoon Set. Na de geboorte van Set leefde Adam nog 800 jaar. Hij kreeg nog meer kinderen. ⁵ In totaal leefde Adam 930 jaar. Toen stierf hij.

⁶ Toen Set 105 jaar oud was, kreeg hij Enos.

⁷ Daarna leefde hij nog 807 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ⁸ In totaal leefde hij 912 jaar. Toen stierf hij. ⁹ Toen Enos 90 jaar oud was, kreeg hij Kenan. ¹⁰ Daarna leefde hij nog 815 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ¹¹ In totaal leefde hij 905 jaar. Toen stierf hij. ¹² Toen Kenan 70 jaar oud was, kreeg hij Mahalalel. ¹³ Daarna leefde hij nog 840 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ¹⁴ In totaal leefde hij 910 jaar. Toen stierf hij. ¹⁵ Toen Mahalalel 65 jaar oud was, kreeg hij Jered. ¹⁶ Daarna leefde hij nog 830 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ¹⁷ In totaal leefde hij 895 jaar. Toen stierf hij. ¹⁸ Toen Jered 162 jaar oud was, kreeg hij Henoeh. ¹⁹ Daarna leefde hij nog 800 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ²⁰ In totaal leefde hij 962 jaar. Toen stierf hij.

²¹ Toen Henoeh 65 jaar oud was, kreeg hij

Metuselach. ²² Daarna leefde hij nog 300 jaar. Henoeh leefde als een vriend van God. Hij kreeg nog meer kinderen. ²³ In totaal leefde Henoeh 365 jaar. ²⁴ Toen nam God hem weg. Henoeh had geleefd als een vriend van God.

Vriend van God (Genesis 5:24)

Mensen zullen hun relatie met God op een verschillende manier beschrijven. Sommige mensen noemen zichzelf 'kind van God', andere mensen noemen zich 'dienaar van God'. Henoeh leefde als een vriend van God.

Hoe zou jij jouw relatie met God willen beschrijven?

²⁵ Toen Metuselach 187 jaar oud was kreeg hij Lamech. ²⁶ Daarna leefde hij nog 782 jaar en kreeg hij nog meer kinderen. ²⁷ In totaal leefde hij 969 jaar. Toen stierf hij.

²⁸ Toen Lamech 182 jaar oud was, kreeg hij een zoon, ²⁹ die hij Noach noemde. Lamech zei: 'We moeten heel hard werken op het land. Want de Heer